

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

Ontwaakt!

Daarom zegt Hij: "Ontwaakt, gij, die slaapt, en sta op uit de doden; en Christus zal over u lichten."

Efeze 5:14

Door de Geest van Christus gedreven, houdt de apostel Paulus de Efeziërs Gods Woord voor. En dat Woord van God komt ook tot ons. De werkwoordsvorm staat in de grondtekst in het enkelvoud. Wij hebben dan ieder persoonlijk acht te slaan op dit Schriftwoord. Wat is de betekenis van deze tekst? Wie worden aangesproken? Wel in deze tekstwoorden richt Paulus zich niet alleen tot degenen, die het geestelijk leven missen, die de Heere niet kennen, maar ook tot de gelovigen, hen die van dood levend zijn gemaakt door de Heere. Blijkens vers 11 hadden de gelovigen in Efeze gemeenschap met de onvruchtbare werken der duisternis. Ze waren verachterd in de genade. Ze rustten maar al te zeer op hun bevindingen, hun geloofservaringen, ze zijn van zorgeloosheid in slaap gevallen. Nu wordt de slaap wel genoemd de tweelingzuster van de dood. Van iemand die ligt te slapen, wordt wel eens gezegd: het lijkt wel of hij dood is, terwijl van een dode soms gezegd wordt: het lijkt wel of hij slaapt. Beiden hebben veel met elkaar gemeen. Beiden liggen onbewust neer en zijn zich niet bewust wat er in hun omgeving gebeurt. Het huis kan afbranden, waarin ze liggen, ze merken het gevaar niet op, tenzij ze worden gewekt. Wel nu Gods Woord komt allereerst tot u, tot jou, wier hart niet uitgaat tot Christus. Het Woord komt tot u, jou, die je heil nog zoekt in deze wereld. Die je stereo-installatie, je hobby liever hebt dan de Heere. Het Woord komt tot u, jou, die wel voor de vorm naar de kerk gaat, maar met uw hart zit bij de wereldse begeerlijkheden. Het Woord komt tot u, die nooit eens zondaar voor God bent geworden en daardoor ook nog nooit eens in 't geloof de

schoonheid en rijkdom van Christus hebt gezien.

God laat de bazuin van het Evangelie klinken: "Ontwaakt gij die slaapt, en sta op uit de doden; en Christus zal over u lichten". Denk nu niet, het zal allemaal wel meevallen. Kom niet aandragen met allerlei afleidingsmanoeuvres: ik heb nu geen tijd of ik kan mezelf niet bekeren. Ouderen, jongelui, van nature wil een mens niet wakker geschud worden, dan wil hij verder slapen. Dan wil hij niet horen van bekering en van de noodzaak om Christus te kennen. dan ergert hij zich als men hem zoekt te wekken. Echter ontwaakt en staat op uit de doden, eer het te laat is. Want wie Christus niet tot z'n eeuwig Deel kent, gaat voor eeuwig verloren. Buiten Christus is God een verterend vuur. Zoekt, waar het nog het heden der genade is, het leven in Christus. Ja maar, ik kan mezelf toch niet geestelijk levend maken? Nee, maar Christus kan dat wel door Zijn Woord en Geest. Het is immers Pasen geweest. De Heiland heeft over de dood getriomfeerd, zo kunnen door Zijn opstandingskracht dode zondaren opgewekt worden tot een nieuw leven. Om die kracht mag u, jij bidden. Om die kracht hebt u te bidden. Haast u om uws levens wil, opdat u niet in Gods gericht omkomt. Door die kracht van de levende Paasvorst leren we een werelds leven en vormelijke godsdienst schade en drek achten om de uitnemendheid van Christus. Dan gaan we verstaan dat we met onze zonden God op 't hoogst hebben misdaan, dan krijgen we honger naar Gods Woord, honger en dorst naar Christus en Zijn gerechtigheid. En zalig, die zo hongeren, want zij zullen verzadigd worden met Christus. Het heilicht van Christus, de Zonne der Gerechtigheid zal hen verlichten en verwarmen. Echter de tekst richt zich ook tot de gelovigen, tot de levendgemaakten. Nee, het leven uit God kan niet meer sterven, maar de

gelovigen kunnen soms wel in slaap geraken. Dan wordt het nabije leven met de Heere gemist. De lof des Heeren wordt niet zozeer gehoord. Het geloof is er wel, maar de glans is er af. De levenswandel is slordig en we zijn gaan rusten op onze bekering. We zijn op het rustbed van onze geloofservaringen in slaap gevallen. De geloofsbeoefening met Christus wordt dan al te weinig openbaar. Gode zij dank, dat de Heere Zijn kinderen niet aan henzelf over laat, maar steeds weer de bazuin van het Evangelie doet horen. Ze dienen wakker en waakzaam te zijn om de listen van de boze te onderkennen, om in de kracht des Heeren te strijden tegen de doodsvijanden, de duivel, de wereld, het eigen ik. Ze dienen wakker te zijn om de wederkomst van hun Heiland blij te verwachten, en naar die dag heen te leven, en hun leven te versieren met een Godzalige wandel. "Ontwaakt, gij die slaapt, en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten."

Willen de gelovigen de goede geloofsstrijd strijden en Christus' komst verwachten, dan is het nodig om dicht bij de Heiland te leven, uit Hem te leven, in Zijn gemeenschap. Daarom ontwaakt en sta op. Iemand, die 's morgens lang slaapt ziet niet dat de zon aan de hemel staat en mist het zonlicht en de zonnewarmte. Het is zo nodig, dat Gods kinderen niet in slaap vallen op hun bevindingen, hun gronden, maar steeds weer leren rusten, neerzinken, op het zoen- en kruisoffer van Christus. Daarom doet de Heere ook Zijn Woord tot hen komen, opdat ze uit een vadsige rust, slaap, worden gewekt en Christus over hen licht met Zijn heilicht. Hoe is het met u, die de Heere vreest? Mag u op dit moment het tere, nauwe leven met uw Heiland beoefenen? Het is nodig om de eer van God, tot zegen voor de gelovigen en tot heil voor de naaste, dat Christus steeds weer over ons licht. Steeds

weer is noodzakelijk de bewuste genieting met Christus en Zijn heil, dat Hij verwierf. Daar mag u om bidden na ontvangen genade: Heiland voed het oud vertrouwen weder, ga mij met Uw Heillicht voor. Als de Heere Jezus ons weer tot Zich trekt door Woord en Geest, leren we Hem opnieuw aanbidden in Zijn liefde tot ons ellendige zondaren. Dan gaan we onze zonden belijden voor God en mogen we ervaren, dat bij de Heiland, de Zon des Heils, genezing is. Dan wandelen we weer in het licht van Gods vriendelijk aangezicht. Dan kennen we in de kracht Gods, weer de strijd tegen onze doodsvijanden. Dan verspreiden we wandelend in Zijn licht, zelf ook licht om anderen voor Christus te winnen. Dan zien we uit naar de Wederkomst van onze Heiland.

Ds. H.H. de Haan

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-8509558.

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 7,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 6 dollar per jaar.

Advertenties € 0,35 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

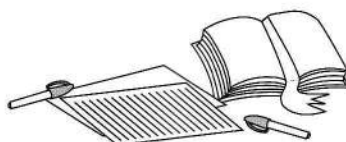
Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

VAN DE ADMINISTRATIE

In de afgelopen veertien dagen mochten wij naast abonnementsgelden aan giften een bedrag ontvangen van € 1.430,-. De opbrengst van de Bewaar het Pand dag te Werkendam heeft na aftrek van de kosten het mooie bedrag opgebracht van € 2.042,-. Voor alle ontvangen giften zeggen wij u hartelijk dank.

Met vriendelijke groet,

P.J. Boers

VAN DE REDACTIE

Inhoud

In deze aflevering van ons blad hebben we een meditatie opgenomen van Ds. H.H. de Haan over Efeze 5:14. Opgenomen is het tweede gedeelte van de toespraak van Ds. A. v.d. Zwan, gehouden op de ontmoetingsdag te Werkendam. Ds. P. den Butter geeft het eerste deel van een uitgebreidere behandeling over 'Blijven in het geloof'. Hierin wordt de vinger gelegd bij de (te) grote aandacht die vaak gegeven wordt aan het vak "gemeenteopbouw" in de theologische opleiding. We leven in een tijd van geestelijke verschraling. De tweede kerkdiensten worden in

meerdere gemeenten al minder bezocht. Soms worden er kandidaten gesteld voor ambtsdragers die maar eenmaal naar de kerk komen, terwijl zij tweemaal behoren te komen en ook kunnen komen. Aparte diensten worden belegd waarin men zich allerlei liturgische vrijheden veroorlooft. Er gaat weinig aantrekkingskracht uit van de kerken. Terecht wordt gesteld dat deze geestelijke malaise niet verbloemd kan worden door veel aandacht te geven aan "gemeenteopbouw". Daarnaast enkele artikelen en boekbesprekingen van ondergetekende. Andere gebruikelijke vervolgartikelen zullen D.V. in het volgende nummer van ons blad weer geplaatst worden.

Pinksterappèl

D.V. 20 mei a.s. in de Ned. Herv. Grote Kerk, Kerstraat te Weesp. Sprekers: Ds. H.D. Rietveld uit Nijkerk en Ds. G. van Roekel uit Huizen. Opening Ds. P.D.L. Visser uit Ouderkerk aan de Amstel. Aanvang 's middags 15.00 uur en 's avonds 19.00 uur. Sluiting 20.30 uur. In tegenstelling tot voorgaande jaren zijn er geen broodjes beschikbaar in het verenigingsgebouw naast de kerk.

Verschijningsdatum volgende nummer

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. 16 mei verschijnen. Copy graag binnen vrijdag 10 mei.

AvH

ENKELE PURITEINEN OVER DE TRAPPEN VAN HET GEESTELIJKE LEVEN (DEEL 2)

"...Hij zal ze groter maken..."

Vorige keer hebben we aan de hand van I Joh. 2 gehoord wat de puriteinen Venning en Manton aan onderwijs gegeven hebben over verschillende categorieën gelovigen. De kinderen, jongelingen en vaders kwamen achtereenvolgens voor het voetlicht. Aan het eind van het vorige artikel hoorden we dat er ook gelovigen zijn, die achterblijven bij de mate van geloof, die de genoemde kinderen mogen kennen. Venning spreekt dan van 'baby's in het Koninkrijk der hemelen.' Over hen gaat dit tweede en laatste deel van de weergave van mijn lezing over de trappen van het geestelijke leven.

4. Geestelijke baby's

Deze mensen zijn duidelijk onderscheiden van de kleine kinderen waarvan Johannes spreekt. Dat komt juist aan het licht als we nog even terugdenken aan die kenmerkende eigenschap van de kinderen uit vs. 13. Kinderen kennen, al is het in beginsel, de Vader. Baby's daarentegen, en dat is in het natuurlijke en het geestelijke leven precies eender, kennen hun Vader niet. Hoewel er genade in hun harten leeft, kan het zijn dat het licht en de troost ervan gemist wordt. In het begin van het geestelijke leven zijn de gelovigen vaak baby's, maar het kan zijn dat ze het heel hun leven blijven, al verkeren ze onder de beste prediking.

Denk aan de Korinthiërs: ze hadden drie van de beste predikers op aarde gehoord: Paulus, Kefas en Apollos. Toch waren ze slechts baby's in de genade (I Kor. 3). Dit is geen uitzondering, zegt Venning. *"Ik geloof dat het Koninkrijk van God in hemel en op aarde meer met deze dan met eniger andere soort gelovigen vervuld is."*

Wat zijn het voor mensen? Enerzijds zijn ze overgezet van de dood in het leven. Er is daarom vreugde over hen in de hemel geweest. *"Ze hebben genoeg om hen uit de hel te houden en om hen veilig in de hemel aan te doen komen."* Maar wat het welzijn van het geloof betreft... en denk dan aan alles wat er over de kinderen, de jongelingen en de vaders is gezegd... een verzekering van de liefde des Vaders, geloofskracht om verzoeken te doorstaan, wijsheid vanuit een brede geloofservaring enzovoort... daarvan weten ze niets. Ze zijn de laagste trap van gelovigen. *"In hen is de minste genade en het meeste bederf te vinden."*

Waarin schieten de baby's dan tekort in vergelijking met andere gelovigen? Venning noemt verschillende zaken, (die overigens in de toespraak niet alle genoemd konden worden):

a. Ofschoon ze gemeenschap met God en met Christus oefenen, lopen ze hieromtrent veel in het donker. Ze leven op genade, maar ze durven het er nauwelijks voor te houden. Denk aan Petrus die uit de gevangenis gevoerd wordt en die aanvankelijk denkt dat het niet echt is en dat hij slechts een gezicht ziet (Hand. 12:9).

Denk ook aan Maria Magdalena, die op de morgen van de opstanding met Christus spreekt, maar Hem in eerste instantie voor de tuinman houdt.

b. Baby's begrijpen nog maar weinig van het woord 'gerechtigheid'. In dat ene woord ligt heel het Evangelie. Heel het werk van Christus wordt erdoor verklaard. Zowel wat de rechtvaardigmaking als de heiligmaking betreft. Baby's verstaan er echter nog maar weinig van.

Ze moeten leren dat we niet alleen onze eerste maar ook onze toekomstige genade uit Christus moeten ontvangen. Paulus zegt: Hij is ons geworden tot *"wijsheid van God, en rechtvaardigheid én heiligma-*

king, en verlossing." (I Kor. 1:30) Dat moeten baby's nog leren.

c. Ze hebben vervolgens de gewoonten van de volwassen heiligen nog nauwelijks ontwikkeld. Net als baby's in het natuurlijke leven moeten ze nog leren om door veel oefening te lopen en te spreken.

d. Doordat ze hun smaak ook nog niet volledig ontwikkeld hebben, moeten ze nog leren om geestelijk te onderscheiden (vgl. Fil. 1:10) tussen wat de ziel voedt en wat niet. Hierdoor worden ze ook - sneller dan anderen - beïnvloed door allerlei wind van leer. Ook zijn ze door hun geringe onderscheidingsvermogen vaak bezig met dingen die helemaal niet belangrijk zijn. Venning denkt in dit verband aan de discussies tussen de discipelen over wie de grootste is in het Koninkrijk der hemelen. Hij merkt dan op dat baby's zich beter bezig kunnen houden met de vraag: hoe kan ik in een geestelijk gezondere situatie geraken?

e. Doordat ze meer van de Wet dan van het Evangelie verstaan en God daarom op een 'oudtestamentische' manier benaderen, dienen ze Hem meer als knechten dan als kinderen.

f. Baby's hebben soms de neiging om Gods hart af te meten aan Gods hand. Venning doelt op de kastijding, die juist kinderen van God ontvangen, en die gezien moet worden als blijk van Gods liefde en zorg (een probleem waar in Hebr. 12 uitgebreid op ingegaan wordt)!

Daarin schieten baby's dus veelal tekort. Maar het zijn wel levendgemaakte mensen! En daarom is de vraag ook op zijn plaats, aan welke eerste beginselen deze baby's wél kennis hebben? Venning verwijst dan naar een aantal zaken, die worden genoemd in het begin van Hebr. 6. De wijze waarop deze dingen behandeld wordt, maakt tegelijk ook duidelijk waarin deze baby's nog groeien moeten om geestelijk volwassen te worden. Vier aspecten (waarvan er twee in de toespraak op de ontmoetingsdag genoemd konden worden) licht ik eruit:

a. Baby's hebben in zekere mate kennis aan de bekering van dode werken. Ze zijn zich ervan bewust zondaar te zijn. De ervaring leert dat mensen niet

van hun verdorven natuur maar allereerst van hun zondige levenspraktijk overtuigd worden. Vanuit de overtuiging van een bepaalde zonde van bedrijf of van nalatigheid worden ze vervolgens geleid tot de ontdekking aan hun totale verdorvenheid. Venning onderscheidt met een woordspeling tussen het berouw hebben over 'sin in the fruit' en van 'sin in the root' (in de engelse uitspraak rijmen deze twee uitdrukkingen). De bittere vruchten (fruit) van de zonde worden wel betreurd en berouwd, maar de diepe wortel (root) van de zonde, die in de totale verdorvenheid van 's mensen natuur te vinden is, wordt niet opgemerkt. Hierin lijken baby's heel veel op vleselijke mensen, zegt Venning. Die weten immers ook niet waar hun fouten en gebreken vandaan komen.

Dat gebrekkige zicht op hoe diep de verdorvenheid zit, komt ook uit in de wijze waarop geestelijke baby's hun schuld belijden voor God. Daarin gaat het allereerst ook weer over dat éne dat hen in de weg zit, en niet zozeer over hun totale verlorenheid en verdorvenheid. Ze zijn als kinderen die in het zand spelen en die er niet mee zitten dat ze helemaal vuil worden - tot dat ze één zandkorreltje in hun oog krijgen, en daarmee gaan ze huilend naar hun moeder. Wat daarbij ook kenmerkend is: baby's betreuren de zonde meer omdat het hen in de weg staat dan omdat God erdoor bedroefd is. Wat hun toestand beklagenswaardig maakt is dat ze wel oog hebben voor de zonde, maar niet voor de vergeving. Ze zijn, aldus Venning, als een Rachel, die weigert getroost te worden (Mat. 2:18). Dat wordt nog versterkt door de ervaring dat de zondigheid die ze in hun leven ontdekken ongebroken is en niet te stuiten lijkt. Ze zijn bang dat hun verlorenheid nog eens uitloopt op de eeuwige verdorvenheid en gaan daarom met hun nood tot God. Alleen, dit gebeurt op een wijze, die niet past bij de genade van God in Christus. Al eerder viel de term 'oudtestamentisch'. Het is allemaal meer slaafs dan kinderlijk. Venning verwijst opnieuw naar de gelijkenis van de verloren zoon. Net als hij gaan baby's tot de Vader met het voornemen om zich als een knecht aan God uit te leveren en Hem hun diensten aan te bieden.

Als toepassing voegt Venning hieraan de bemoediging toe: *"Veracht de dag*

der kleine dingen niet" (Za. 4:10). Deze tekst wordt trouwens door Manton in één van zijn preken over I Joh. 2 ook aangehaald. Deze zegt erbij: *"Christus bestrafte hen, die kleine kinderen bij Hem vandaan wilden houden; veelmeer nog is Hij bereid geestelijke zuigelingen te ontvangen. Lammeren behoren net zo goed tot Zijn kudde als volgroeide schapen."* Venning merkt tot vertroosting ook nog op: *"Wat u als baby geleerd hebt is al heel wat. Veel mensen gaan over de wereld zonder enige overtuiging van zonde. Arme wenende ziel, u beseft bij lange na niet wat een vreugde er in de hemel is over uw wenen op aarde. Uw verzuchtingen doen de engelen zingen. Het huilen van een baby doet in het natuurlijke gezin de ouders lachen en dat geldt nu ook van de hemelse Vader."*

b. Het tweede, waar baby's in beginsel kennis aan hebben, maar waarin nog veel in bijgeleerd moet worden, betreft het geloof in God. Volgens Venning wordt er in Hebr. 6:1 met opzet niet gesproken van 'geloof in Christus'. Het probleem met het geloof van baby's is namelijk dat ze een verkeerd beeld hebben van de verhouding tussen God de Vader en God de Zoon. Ze hebben nog weinig oog voor de diepe eensgezindheid van de Vader en de Zoon in het werk van de zaligheid. Ze weten wel dat ze buiten Christus niet gered kunnen worden. Ze geloven dat Hij in de wereld is gekomen om zondaren zalig te maken. Ze zijn er ook van overtuigd dat wie in Hem gelooft niet zal verderven maar het eeuwige leven heeft. Echter het komen tot Christus moet de HEERE nog doen uitgroeien, zodat er ook sprake zal zijn van het vertrouwen op Hem, dat Christus de hunne is en dat zij van Hem zijn. Om het wat klassiek maar wel kernachtig te zeggen: er is een uitgaande, maar geen reflexieve daad des geloofs. Er is wel het uitgaan tot God met de nood van het zondaarsbestaan, maar niet of nauwelijks het vertrouwen en de zekerheid dat de Heere hun gerechtigheid is. Hun geloof is te vergelijken met wat we lezen van de melaatsen uit II Kon. 7, die niets te verliezen hebben en die het belegerde Samaria verlaten omdat ze hopen dat de vijand medelijden met hen heeft en hen voedsel zal geven. Ze verkiezen de onzekere hoop boven de zekere dood die ze in de stad wacht.

Zo gaan baby's uit tot God. Dit komt ook uit in de gebeden die ze doen. *"Baby's ademen niet alleen maar huilen ook."* Maar terwijl ze tot God uitgaan, is het vaak met veel 'mitsen en maren', omdat ze bang zijn dat ze slechts hypocrieten zijn en dat het geen waar werk met hen is. En toch: hoewel ze van niets zeker durven te zijn, hebben ze grote gedachten van Christus Jezus! Ze verlangen ook zo naar Zijn genade dat ze er alleen al mee tevreden zouden zijn als ze Zijn gehuurde knechten mochten wezen, onder welke voorwaarde dan ook, als Hij ze maar zou ontvangen. En zelfs al zouden deze verlangens niet vervuld worden... ze zouden liever heel hun leven in deze duisternis en pijn leven dan terugkeren naar hun oude toestand van het leven in de zonde.

c. Venning maakt ook opmerkingen over het juiste gebruik van wat hij noemt: 'de ordinanties'. Hij koppelt dit aan de zinsnede uit Hebr. 6:2 die spreekt over de *"leer der dopen"* en hij blijkt dat dan uit te breiden tot zowat alles wat de Heilige Geest aan middelen inschakelt om de menigerelei genade aan zondaren uit te delen. Het gaat daarbij ook over de wijze waarop zondaren van die middelen gebruik maken. Denk aan het werk van ambtsdragers, het bezoeken van de godsdienst oefeningen en het gebruiken van de sacramenten, zoals de in Hebr. 6 met name genoemde doop. Geestelijke baby's krijgen van Venning de raad: *"Verwacht er niet meer van dan God erdoor wil geven. Uiteindelijk heeft Hij de ordinanties en de plichten niet aangesteld tot uw vertroosters, maar Zijn Heilige Geest is de Trooster!"* Terwijl men bidt om Zijn werkingen, moet met betrekking tot het waarnemen van de 'ordinanties' een aantal dingen in het oog gehouden worden. *"Ze zijn niet uw voedsel, maar de borden, waarin uw maaltijd wordt opgediend. U moet uw godsdienst niet in het waarnemen van bepaalde plichten zoeken, maar in alles God gehoorzaam zijn. Laat uw godsdienst meer uit liefde dan uit vrees geschieden en meer uit dankbaarheid dan uit gewoonte of dwang. Zie voor alle dingen op Jezus Christus. Wij moeten niet alleen een Christus hebben voor die dingen die we zelf niet kunnen, maar we hebben ook voor de dingen die we wél doen Christus nodig! Zelfs de vruchten van gerechtigheid die we door het geloof voortbrengen zijn niet acceptabel*

dan alleen door Hem, in Wie wij aangenomen zijn. We moeten geen Christus hebben, Die ons één keer tot God brengt, maar een Zaligmaker Die ons elke keer en voor altijd tot God brengt. Zoals onze zonden vergeven worden, zo worden ook onze werken slechts om Jezus' wil aanvaard." Venning gebruikt dan een wat gewaagde uitdrukking, als hij zegt: *"Doe uw uiterste best alsof er geen Christus bestond, en vertrouw vervolgens op Christus alsof u niets gedaan had; en vertrouw zó op Hem, zoals u dat voor de eerste keer deed, toen u inderdaad niets gedaan had. God heeft in Hem een welbehagen en in alles wat in Hem gevonden wordt!"* Gewaagd, inderdaad, maar wie het vatten kan, die vatte het!

d. Baby's in het Koninkrijk der hemelen hebben volgens Hebr. 6:2 ook kennis aan nog een ander aspect van *"het beginsel der leer van Christus"* en dat is het geloof in de opstanding en het eeuwig oordeel. Ze geloven in een leven na dit leven. Ze geloven dit trouwens ook met een werkzaam geloof, dat hun levenswandel beïnvloedt. Welnu, zegt Venning: *Zoals tegen de heidenen in Ps. 2 wordt gezegd: verheugt u met beving, zeg ik tegen de baby-gelovigen: beef met verheuging. Want als u dicht bij Hem blijft, tot Wie u als uw Zaligmaker gevlucht bent, dan zult u in de dag van Zijn toekomst niet beschaamd worden. Laat op weg naar die dag niet alleen uw verlangen naar de hemel zijn maar ook uw wandel in de hemelen"* (Fil. 3:20).

Ook deze lessen worden door Venning vertroostend toegepast. Hij zegt tegen baby's *"U bent dicht bij de hemel dan u zelf denkt. Hoewel u nog een lange weg te gaan hebt en zelf geen zicht hebt op de liefde van God, u bent in het zicht van uw Vader. Toen de verloren zoon nog van verre was, zag hem zijn vader en deze was met ontferming over hem bewogen. Het enige dat u nog ontbreekt om u haast zo gelukkig als de engelen te maken, is de kennis van uw gelukkige staat. Daarom moet u groeien in de genade. U gelooft in God... de Zaligmaker zegt: geloof ook in Mij. Als u wilt groeien in de genade, dan moet dat een opwassen zijn in de genade en de kennis van Jezus Christus."* Venning gebruikt dan een werkwoord dat wij uit de fotografie kennen. Hij zegt: *"Focus op Christus, direct en niet alleen via de genade die*

u in zichzelf mag opmerken. Verwacht niet van uw gebeden en uw tranen dat ze u in de liefde Gods zullen doen delen, zoals de heidenen van hun afgoden denken. Zie op Hem en verwacht het ook voor uw geestelijke groei alléén van Hem!"

Hoe Hij baby's wil doen groeien? Als ze gebruik maken van de beloften van het Evangelie. Niet met een zelfgemaakt geloof, zoals de mensen dat aanraden: van 'je moet het maar geloven'. Het is opvallend dat Venning zich zo uitdrukt. Dergelijke geluiden hoorde men in de 17e eeuw blijkbaar ook al! Maar tegen dit soort oppervlakkige en arminiaanse adviezen in wijst Venning erop dat de enige manier om profijt te hebben van de beloften is om die aan te nemen met een hart dat zich gehoorzaam onderwerpt aan datzelfde Woord. Aan zijn beloften, bedreigingen, eisen en vermaningen. Het gaat erom dat bekering en geloof beide gevonden worden. Daar moeten baby's biddend mee bezig zijn. Niet ongeduldig. Dat is typisch een kenmerk van baby's. Maar: *"ongeduld hindert de groei. Zie geduldig uit naar het werk van God in uw leven."*

Dat is niet alleen de weg die baby's gewezen krijgen, maar die ook voor

kinderen, jongelingen en vaders de enig begaanbare weg is. Aan het slot van Venning's onderwijs aan geestelijke zuigelingen, citeert hij de zegenbede uit het slot van Hebr. 13: *"De God nu des vredes, Die den groten Herder der schapen, door het bloed van het eeuwige testament uit de doden heeft wedergebracht, namelijk onze Heere Jezus Christus, Die volmake u in alle goed werk, opdat gij Zijn wil moogt doen; werkende in u, hetgeen voor Hem welbehagelijk is, door Jezus Christus. Denwelken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid, Amen."* Dat is één van de beloften waar door baby's, ja door allen op gepleit mag worden aan de troon van Gods genade. Door allen, ook al moeten we vrezen nog vreemdelingen te zijn van de genade: breng die nood bij de HEERE. Of als u verachtend bent en terugverlangt naar de vreugde van Gods heil, die u voorheen smaakte als kind, als jongeling of als vader in Christus. Doe uw mond wijd open, en de HEERE zal hem vervullen. Want: *Elk, die Hem vreest, hoe klein hij zij of groot, wordt van dat heil, die wel-daan deelgenoot, Hij zal ze groter maken!* Uit genade om Jezus' wil.

Ds. A. van der Zwan

Eerste zendingsreis

Dat blijkt ook uit wat we lezen in Hand. 14:22. Deze tekst staat midden in het verslag dat Lukas ons geeft van de eerste zendingsreis van Paulus. Samen met Barnabas heeft Paulus diverse plaatsen in Klein-Azië bezocht en overal waar zij kwamen hebben ze het Evangelie van de Heere Jezus verkondigd. Dat werk was niet tevergeefs. De Heere gaf vrucht: er kwamen mensen tot bekering en geloof. Op deze wijze was er een begin van kerkplanting, gemeente-stichting.

Er kwam echter ook hevig verzet tegen het werk van de apostelen, met name van de kant van de Joden. Keer op keer verkeerden Paulus en Barnabas in levensgevaar en moesten zij eerder vertrekken dan ze van plan waren en ook eerder dan goed was voor het werk. Zo reisden zij van Antiochië naar Iconium en van Iconium naar Lystre en van Lystre naar Derbe. Eenmaal in Derbe aangekomen besluiten ze langs dezelfde weg terug te gaan en dus dezelfde plaatsen weer te bezoeken waar ze op hun heenweg geweest zijn. Kennelijk worden ze daartoe gedrongen door het besef dat ze hun werk in die plaatsen niet hadden kunnen afmaken. Immers, zij die daar tot geloof waren gekomen zijn nog buitengewoon onervaren. Ze hebben verder onderwijs nodig. De jonge gemeenten moeten nader georganiseerd worden. Van alles en nog wat moet er gebeuren. En dus gaan ze van Derbe terug naar Lystre en daarna van Lystre naar Iconium en dan nog weer door naar Antiochië.

Is dat niet riskant? Loopt hun leven dan niet opnieuw gevaar? Is het wel verantwoord dit te doen? Paulus en Barnabas zullen de gevaren niet hebben onderschat, maar ze hebben ongetwijfeld gevoeld dat de Heere hen tot dit werk riep. Bovendien was er het grote belang dat de gelovigen in de genoemde steden er bij hadden om nader onderricht te krijgen. Zodoende wilden de apostelen niet anders doen dan aan de roepstem des Heeren gehoorzamen. En toen vielen alle bezwaren weg.

De zielen der discipelen eerst

Wat dan opvalt in het verslag van de hand van Lukas is dat ze overal "de zielen der discipelen versterkten". Dat wil zoveel zeggen als dat zij die discipelen nader onderricht gaven door

BLIJVEN IN HET GELOOF - 1

Op de Bewaar-het-Pand dag van 6 april j.l. sprak ik over dit onderwerp. Vanwege de beperkte tijd - die ik toch al wat uitgerekt bleek te hebben - kon ik toen lang niet alles zeggen wat bij een onderwerp als dit eigenlijk gezegd zou moeten worden. Vandaar dat ik bij de weergave van het gesprokene voor het blad een en ander nader uitwerk. Wat u in de volgende artikelen te lezen krijgt is dus heel wat uitgebreider dan wat in Werkendam gezegd werd.

Het zal u wel eens opgevallen zijn dat er in Gods Woord heel wat aansporingen staan om te blijven bij de door God ons gegeven waarheid. Kennelijk acht de Heere dat heel belangrijk. Hij heeft ons Zijn Woord gegeven. Nu verwacht Hij dat wij bij dat Woord zullen blijven.

Zo vermaant Paulus zijn geestelijke zoon Timotheüs: "Heb acht op uzelf en op de leer; volhard daarin" (1 Tim. 4:16). En ook: "Maar blijft gij in hetgeen gij geleerd hebt en waarvan u verzekering is gedaan, wetende van wie gij het geleerd hebt" (2 Tim. 3:14). Timotheüs moet in de uitoefening van zijn ambt dus niet andere dingen gaan verkondigen dan de dingen waarin hij onderwezen is en die hem zijn toevertrouwd.

Maar het is niet alleen aan ambtsdragers zoals Timotheüs dat dergelijke vermaningen worden gegeven. Heel de gemeente - al de gemeenteleden - worden ertoe opgeroepen hetzelfde te doen. Paulus schrijft aan de Corinthiërs, dat ze het Evangelie moeten behouden op zodanige wijze als hij het hun heeft verkondigd (1 Cor. 15:2). En wat te denken van een aansporing zoals we die lezen in de brief van Judas? "Dat gij strijdt voor het geloof dat eenmaal de heiligen overgeleverd is" (vs. 3). Voor heel de gemeente is het kennelijk van het grootste belang niet af te dwalen van datgene wat de Heere heeft geopenbaard en wat we door middel van de verkondiging van het Evangelie hebben ontvangen.

hen nog meer van het Evangelie te vertellen. Op die manier rustten zij die mensen toe met Gods eigen Woord. Wat zij op de heenweg mochten planten, maken ze nu nat, in de hoop dat dit de wasdom zal bevorderen.

Niet zonder reden zal Lukas het op deze manier geformuleerd hebben. De zielen van de discipelen werden versterkt. Waar valt in die hernieuwde arbeid van de apostelen dus de nadruk op? Op de zielen. Dat wil zeggen: op de geestelijke kant van de mens. En daar gaat het immers allereerst om! Is onze ziel gered? Kennelijk is het besef dat het daar allereerst om gaat bij Paulus en Barnabas alles-overheersend geweest.

Dat is al terstond iets om even de vinger bij te leggen. Er is immers ook een theologie en prediking opgekomen die alle nadruk legt op ons verblijf hier op aarde. Hier en nu moeten we christen zijn. In zo'n klimaat is de bijbelse notie van het pelgrimsleven niet meer terug te vinden.

En bovendien maken we vandaag mee hoe een vak als "Gemeente-opbouw" in de theologische opleiding hoe langer hoe meer aandacht krijgt en hoe in de praktijk van het gemeentelijke leven zaken die met gemeente-opbouw te maken hebben zo ongeveer alles is waar men mee bezig is. Ik zeg niet dat dit allemaal vergeten mag worden omdat het van geen enkel belang is. Maar ik zeg wel, dat ik wel eens denk dat al die aandacht voor gemeente-opbouw niet meer is dan een manoeuvre om de aandacht af te leiden van de geestelijke armoede waar we met z'n allen in terecht gekomen zijn.

Geestelijke verschraling

Wat ik bedoel? Eenvoudig dit. We leven in een tijd van geestelijke malaise. Het aantal leden - ook dat van onze kerken - neemt jaarlijks af. Altijd weer zijn er mensen die afhaken. En dat afhaken wordt in de meeste gevallen vooraf gegaan door een minder getrouwde kerkdiensten bezoeken en met de gemeente meeleven. Hoeveel leden hebben we ondertussen voor wie de middagdienst wel afgeschaft kon worden? U moest maar eens horen hoe er op classisvergaderingen in het verslag van gehouden kerkvisitatie of bij de rondvraag naar art. 49 K.O. gesproken wordt over een in veel gemeen-

ten voorkomend verschijnsel, namelijk dat de tweede kerkdiensten minder en zelfs veel minder bezocht worden dan de morgendiensten. Soms moet men zelfs bij ambtsdragersverkiezingen z'n toevlucht nemen tot het kandideren van broeders, die maar één keer naar de kerk komen. Ook hoorde ik al eens vertellen dat men in vakantietijd de tweede dienst maar tijdelijk afschaft of daar plannen voor heeft.

Daarbij zien we het verschijnsel dat de kerkdiensten - misschien wel om ze toch nog een beetje boeiend te houden - heel andere invullingen gaan krijgen. De preek wordt korter en korter en de inhoud ervan wordt ook alsmaar magerder. Allerlei liturgische op- en aanvullingen zouden de lengte van de eredienst nog een beetje op peil kunnen houden, maar dat blijkt in de praktijk toch ook niet het geval. Alles moet immers vlug. Zoals in ons hele leven alles vlug moet. We moeten toch tijd voor onszelf overhouden.

En dan hebben we - om de zaak aantrekkelijk te houden - ook nog bijzondere diensten uitgedacht - Diensten met belangstellenden; Uur-voor-U diensten; enz. Dat zijn dan diensten waarin allerlei dingen gepermitteerd zijn en waarin we met verschillende zaken mogen experimenteren.

Maar wat is ondanks dat alles het beeld dat de kerk naar buiten toe vertoont? Welke aantrekkingskracht gaat er van haar uit? Welke invloed oefent ze uit op de leefomgeving? Wat is de levensstijl van haar leden? Welk onderscheid is er overgebleven? Wordt er niet terecht geklaagd over weinig werfkracht? Kan de conclusie

een andere zijn dan dat we een tijd van geestelijke malaise doormaken?

En in zo'n tijd staat "Gemeente-opbouw" hoog in het vaandel. Kerkleden worden gemobiliseerd om actief deel te nemen aan allerlei werk. Er worden commissies benoemd voor dit en dat. De gaven die mensen hebben worden gecatalogiseerd en in een 'gaven-bank' opgeslagen. Van dit alles wordt dan kennelijk heil verwacht. Is het wonder dat dit de indruk wekt, dat we op deze manier de geestelijke armoede wat proberen te camoufleren?

Paulus en Barnabas versterken de zielen der discipelen. Dat heeft het volle accent. En de rest? Ja, die wordt niet vergeten, maar die is toch aan het eerste ondergeschikt. Dat de rest niet vergeten wordt blijkt bijvoorbeeld uit het feit, dat in alle gemeenten die mochten worden gesticht, ouderlingen verkoren worden (vs. 23). Ook dat is voor de voortgang van het gemeentelijke leven van het grootste belang. Bij die voortgang zal echter toch de zorg voor de "zielen" de eerste zorg dienen te blijven.

Vandaar dat de apostelen bij het versterken van de zielen der discipelen twee middelen gebruiken. Het eerste is de vermaning om te blijven in het geloof. De tweede is het onderwijs waarin ze aantonen dat het onvermijdelijk is dat we door veel verdrukkingen moeten ingaan in het Koninkrijk Gods. Op dat eerste willen we in de volgende artikelen met name gaan letten.

ds. P. den Butter

OPVOEDING (3)

Bestrafen

Ouders dienen ervoor te waken dat zij niet blind worden voor de fouten van hun kinderen en doof voor alle raad die hen met betrekking tot hun kinderen wordt gegeven. Het is geen goede zaak slecht gedrag door de vingers te zien. Slecht gedrag dient gestraft te worden. Kinderen dragen een verdorven hart met zich om en dienen daarom gestraft te worden. Opvoeding zonder straf is niet mogelijk. De Bijbel spreekt duidelijk over straffen. Bijvoorbeeld in Spreuken 19:18 "Tuchtig uw zoon, als er nog

hoop is." Ryle klaagt erover dat dit in zijn tijd te weinig gebeurde. Hoe zou het in onze tijd zijn? Zou het beter zijn? De Bijbel spreekt over Eli die zijn zonen niet meer dan een zwakke terechtwijzing gaf, terwijl hij hen scherp had moeten berispen. Op blz. 35 lezen we "Dreig niet te veel. Bedreigde volken en bedreigde fouten hebben een lang leven. Straf zelden, maar goed, en in alle eerlijkheid, vaak lichte straf geven is een slechte methode." Wie zich geen moeite getroost ten aanzien van zijn kinderen als zij klein zijn zal moeite ondervin-

den van de zijde van zijn kinderen als zij groot geworden zijn.

De Heere snoeit in hun leven zoals wijnstokken gesnoeid worden, opdat zij meer vrucht zullen dragen. Alles wat er gebeurt is ten goede van Gods kinderen. De Heere doet hen zoveel zonneshijn toekomen als zij kunnen verdragen en zoveel bitterheden als zij kunnen dragen en ook zoveel zoe-tigheid. De Heere voedt volmaakt op. Veel onthoudt Hij aan Zijn kinderen omdat het niet goed zou zijn om het wel te verkrijgen. De Heere leidt vaak langs donkere en onbekende wegen. Het is genade om dan niets te vragen, maar om te mogen volgen. De Heere kastijdt Zijn volk met beproevingen en kwellingen. Hij legt hen kruis en teleurstelling op. De doorn werd niet weggenomen uit het vlees van Paulus. Achteraf zullen Gods kinderen altijd zeggen dat het een zegen voor hen is geweest hoe de Heere met hen gehandeld heeft. Daarom dienen ouders in de gewone opvoeding niet bang te zijn iets aan hun kinderen te onthouden. Wat slecht zou zijn voor het kind, mag niet aan het kind gegeven worden. Soms dienen er zaken geboden te worden waarvan het kind de wijsheid nog niet kan zien. Bedenk dan dat de Heere ook zo handelt ten aanzien van Zijn kinderen. Het is nodig te leren de eigen wil te verloochenen en te betugelen.

Het goede voorbeeld

Op blz. 40 haalt Ryle een treffend voorbeeld aan: "Het geven van goed onderwijs met daarbij een slecht voorbeeld, is hetzelfde als het knikken met het hoofd om hun de weg naar de hemel te wijzen, terwijl wij hen bij de hand nemen en naar de hel voeren." Het voorbeeld heeft grote kracht. Een Joods spreekwoord luidt: 'Woorden zijn schoon in de monden der daders.' Kinderen leren meer door hun ogen dan door hun oren. Nadoen is sterker dan onthouden. Wat kinderen zien heeft meer invloed dan wat zij horen. Ouders dienen een voorbeeld te zijn van eerbied voor Gods Woord, van eerbied in het bidden en eerbied voor de genademiddelen. We moeten niet denken dat de kinderen zullen doen wat zij niet zien doen door de ouders. Kinderen doorzien scherp wat werkelijk gedacht en gevoeld wordt. Ten deze geldt: zo vader, zo zoon. We lezen op blz. 42 "De opvoeder die bezig is zonder een goed voorbeeld te geven, bouwt met de ene hand, en breekt met de andere hand af."

Kinderen hebben geen onderwijs nodig om de zonde te leren. De zondige harten van kinderen zijn net zo ontvlambaar als stro. Een kleine vonk is al genoeg om de verdorven aard te ontsteken. We lezen in Spreuken 22:6 "Leer de jongen de eerste beginselen naar de eis zijn wegs; als hij ook oud zal geworden zijn, zal hij daarvan niet afwijken." Hier wordt heel wat beloofd. Ontvalt u de hoop weleens? Zie dan eens op deze tekst ter bemoeiding. Het is mogelijk dat ouders zelf de vruchten van hun opvoeding nooit zullen zien, maar dat het na hun dood openbaar zal komen. Er dient gezaaid en geplant te worden in hoop.

Gebed

De Heere wil om alle zaken gebeden zijn. Ook om zegen over de opvoeding. Het zaad dat tijdens de opvoeding in de harten van kinderen wordt gezaaid dient bevochtigd te worden met een niet aflatend gebed. De Heere is veel gewilliger om te horen dan wij om te bidden. Hij is eerder geneigd te zegenen dan wij geneigd zijn om te vragen. Ryle schrijft dat een kind van veel gebed zelden verworpen wordt. De namen van kinderen kunnen niet vaak genoeg voor de genadetroon gebracht worden. De

Bijbel laat ons zien dat godvruchtige ouders niet altijd godvruchtige kinderen hebben. Maar aan de andere zijde dient bedacht te worden dat de Heere wel middellijk wil werken.

Opvoeding thuis

Een goede opvoeding thuis is wezenlijk. Als dat ontbreekt valt te vrezen dat alles wat buitenshuis plaatsvindt ijdel zal zijn. Boston zei op zijn sterfbed tegen zijn kinderen: 'Ik geloof niet dat een van jullie in onbekeerde staat mij voor de rechterstoel zal durven ontmoeten.' Ouders dienen in de opvoeding de weg voor te houden die de kinderen moeten gaan. Kinderen kunnen de oorzaak zijn van de heetste tranen die een mens op aarde moet vergieten. Dat nalatigheid van ouders daar toch niet de oorzaak van zou zijn. Wie de waarde van eigen ziel ziet, zal ook de waarde van de ziel van zijn kinderen zien. Ryle besluit met de wens dat ouders en kinderen de ernst van de zonde mogen leren, de dierbaarheid van Christus en de noodzaak van het bezit van de Heilige Geest. Er dient opgevoed te worden niet alleen voor dit leven, maar ook voor het toekomstige leven, opgevoed voor de aarde en voor de hemel.

Ds. A. van Heteren

KOSTBARE MIDDELEN TEGEN SATANS LISTEN (1)

Levensbeschrijving

Onlangs verscheen een herdruk van een boek van Thomas Brooks met de titel "Kostbare middelen tegen satans listen". We willen daar in ons blad een aantal artikelen aan wijden. Het boek begint met een korte levensbeschrijving van Thomas Brooks. Hij heeft inhoudsrijke verhandelingsen voor het hart geschreven. Thomas Brooks lichtte zijn preken toe uit de Heilige Schrift, uit het dagelijks leven en uit de oude klassieke literatuur en geschiedenis. Er is niet veel over zijn leven bekend. De laatste wil en het testament van hem zijn echter wel bekend. Voorzover men weet is er geen portret van hem.

Thomas Brooks werd geboren in 1608, de plaats is onbekend. In 1625 liet hij zich inschrijven als student te Cambridge. Waarschijnlijk heeft hij welgestelde ouders gehad. Als student kwam hij in aanraking met John Milton, Thomas Sheppard, John Cotton en Thomas Hooker. Hij bekwaamde zich in Hebreeuws, Grieks en Latijn. Van de jaren 1625- 1645

weten we niets, behalve dat hij in die tijd predikant is geworden. Hij schijnt in Londen gearbeid te hebben. Tijdens de Burgeroorlog van 1642-1648 koos hij de zijde van het Parlement. Thomas Brooks heeft 26 december 1648 voor het Rompparlement gepredikt over Psalm 44: 19. Zijn tweede preek voor het Parlement hield hij 8 oktober 1650, een dankdag voor de overwinning van Cromwell op de Schotten te Dunbar over Jesaja 10:6. Hij behoorde in 1662 tot de di-naren die uitgeworpen werden. Maar hij verliet Londen niet. Ook in het pestjaar 1665 bleef hij in Londen. Na de grote brand van 1666 bleef hij ook op zijn post. Naar aanleiding van deze brand schreef hij een grote verhandeling van 312 blz. over Jesaja 42:24 en 25 getiteld: 'De Klaagliederen over Londen'.

Gedurende de jaren 1652-1680 vulde Brooks zijn tijd met preken en schrijven. In deze tijd verscheen ook het nu weer opnieuw uitgegeven boek: 'Kostbare middelen tegen satans listen'. In 1676 stierf zijn vrouw. Hij

mocht een goed getuigenis van haar geven en zij was hem tot grote steun. Er schijnen geen kinderen uit dit huwelijk geboren te zijn. Na de dood van zijn vrouw leefde Thomas Brooks nog drie jaar. Hij huwde voor de tweede maal. In maart 1680 ging Brooks in in de vreugde zijns Heeren. Zijn geschriften zijn van grote betekenis tot op de huidige dag. Spurgeon gaf een bundel van Brooks' geschriften uit getiteld: 'Gladde stenen gehaald uit oude beken.' In een biografie lezen wij het volgende: 'Zijn geringste geschrift is brood des levens; zijn vluchtigste preek is een beker vol levend water; zijn allesbeheersend doel is dode harten brandende te maken door het leven van het Evangelie van Hem Die het Leven is; zijn uiterste doel was Hem Die de Waarheid Gods is, nabij te brengen.'

Brief als opdracht

Na de korte biografie volgt een uitgebreide brief. Thomas Brooks stelt daarin dat Christus, de Heilige Schrift, het eigen hart en satans listen de vier voornaamste dingen zijn die bestudeerd en onderzocht dienen te worden. De auteur tracht in zijn boek de volheid van Christus, de ledigheid van het schepsel en de strikken van de grote bedrieger open te leggen. De satan laat geen middel onbeproeft om anderen even ellendig te maken als hij zelf is. De satan zal tot die zonde verlokken waartoe het hart van de mens het meest geneigd is. De satan is machtig, boosaardig en bedreven. De duivel heeft vele listen om de zielen te doen zondigen. De listen van de satan zijn zo talrijk als de sterren aan de hemel of het zand aan de oever van de zee. De meest belangrijke en meest schadelijke listen van de duivel behandelt Brooks in zijn boek en wijst er middelen tegen aan. Brooks voert zeven redenen aan om zijn boek uit te geven:

- 1 De invloed van de satan en zijn overmacht zijn groter dan wij mensen denken.
- 2 Gods kinderen hebben veel last van de satan.
- 3 De satan bood tegenstand aan Brooks tijdens zijn studie en schrijven van dit boek.
- 4 Dit boek is nuttig voor iedere rang en stand.
- 5 Er is nog nooit zo uitgebreid over geschreven.
- 6 Lezers in andere landen kunnen bereikt worden.
- 7 Indien hij spoedig sterft heeft hij

wat geestelijk zaad mogen nalaten als een erfenis.

Met een aantal teksten geeft Brooks aan wat zijn wensen zijn voor zijn lezers. Ook geeft hij aan wat zijn wensen zijn aan zijn lezers: "Dat gij het tot uw bezigheid maakt om Christus, Zijn Woord, uw eigen hart, satans listen en de eeuwigheid meer dan ooit te bestuderen."

Een woord aan de lezer

Brooks begint met Spreuken 23:23 aan te halen 'Koop de waarheid.' Elk stukje van de waarheid is even kostbaar als goudvrijzel. Begnadigde zielen dienen met een variant op de woorden van Ruth te zeggen: Waar de waarheid zal heengaan, zal ik heengaan; zo niet de dood alleen zal scheiding maken tussen mij en de waarheid. De waarheid is een juweel dat alle waarde te boven gaat en dat niet verkocht moet worden.

Niet ieder mens kan uitnemend zijn, maar hij kan wel nuttig zijn. Haastig lezen is niet goed, wel het ernstig overdenken van de waarheid. "Niet hij die het meest leest, maar het meest mediteert, zal de meest uitnemende, lieflijke, wijze en sterkste christen zijn."

Niet de man die veel weet, veel praat en veel leest, maar de man die veel beoefent zal tenslotte de gelukkigste

man blijken te zijn. Het gaat om het doen van de wil des Vaders. Christus kan beleden worden met de mond, maar verloochend met de daad. Brooks maakt de volgende opmerking: als er bij de lezer geen drang is om te doen wat hij leest, waarom leest hij dan? Hoe meer iemand weet des te ellendiger zal hij zijn in de dag der vergelding. "Uw licht en uw kennis zullen u meer pijnigen dan alle duivels in de hel. Uw kennis zal de roede zijn die u eeuwig zal geselen, de schorpioen die u eeuwig zal steken, en de worm die u eeuwig zal knagen. Lees daarom en vermeerder uw kennis met het doel in de ware vreze Gods te wandelen, of anders zijt gij voor eeuwig verloren." De taak bij uitnemendheid voor een christen is de daad. "De man die leest opdat hij kennis zal vergaderen, en die arbeidt om te weten wat zijn roeping is, zal twee hemelen hebben: een hemel van vreugde, vrede en troost op de aarde, en een hemel van heerlijkheid en zaligheid na zijn dood." Tenslotte begeert Brooks dat de lezer evenveel zoetheid en voordeel mag ontvangen in het lezen als hij heeft gehad tijdens het bestuderen en beschrijven van de stof.

Ds. A. van Heteren

VERBONDSSCHAT 2

Vijgenboombladeren

Een ontwaakt geweten zonder meer is nog geen blijk van waarachtige bekering. Bij de waarachtige bekering gebeurt er nog meer. Bij zaligmakende bearbeiding drijft het ontwaakte geweten uit naar God. Ten eerste wordt dan de zware zondes Schuld beleden. Ten tweede wordt het vonnis aanvaard en goedgekeurd en gevraagd of er nog een weg ter verlossing is en of God die weg wil bekendmaken en daarvan deelgenoot wil maken. De ziel krijgt uitgangen naar een Borg, zij kan zichzelf niet verlossen. Adam spreekt over zijn uiterlijke naaktheid en zwijgt over zijn innerlijke rampzaligheid. Maar de Heere maakt hem bekend met zijn eigenlijke zonde: "Hebt gij van dien boom gegeten?" De Heere moet op de plaats brengen waar wij moeten komen. Eerder komt een mens niet recht in de schuld. Adam wilde met vijgenboombladeren de gevolgen van

de zonde bedekken. Maar met die bladeren bleef de zaak zelf nog onbedekt. Dit tekent de duisternis in het verstand van de gevallen mens. Wat Adam deed is ons bestaan van nature. Het ontwaakte geweten en uiterlijke overtuigingen kennen nog geen gang naar Christus. Een mens meent genoeg te hebben aan zelfgemaakte bedekking. Het is nodig te leren dat de zonde God onteert en Zijn heilige belangen schaadt. Wat zijn de vijgenboombladeren die een mens zich wil aandoen? Men tracht de zonde goed te maken, men zoekt het in kerkelijke of maatschappelijke deugden. Men bouwt op tranen of op uiterlijk berouw. Soms zelfs op zelfkastijding. Voor God kan dit alles niet bestaan. Er is wel bedekking nodig, maar de zonde dient in haar vloekwaardigheid bedekt te worden. Het is nodig in het werkverbond goed te 'sterven' voor God. Wisse schrijft: "Alleen wie 'goed' verloren gaat ten deze, kan

zalig behouden worden.”(blz. 36). God ontdekt aan het verfoeilijke van de zonde en aan de waardeloosheid van zelfgemaakte schorten. Voordat dit alles gepasseerd was deed God Adam de vellen der dieren niet aan. Wisse schrijft op de blz. 36 en 37 “Het is de eerste preek geweest van Gods eigen lippen. Een voorbeeld voor alle eeuwen, voor alle knechten Gods, die getrouw de lastbrief Gods wensen voor te lezen. Letten we er wel op. Nee, niet alleen dat wij niet mogen beginnen met te prediken: God is Liefde, enzovoort; ook niet alleen, dat wij niet aan onze taak zijn toegekomen met voor te stellen dat er twee wegen zijn; ook niet, met een waarschuwing tevreden te zijn, als: Gij, onbekeerden, gij gaat verloren, en gij, kind van God, wat zijt ge toch bevoorrecht. Dit zijn allemaal wel goede en noodzakelijke dingen, maar, zonder meer, zou ook van deze wijze van doen kunnen gelden: uw werken zijn niet vol bevonden voor God. Nee, nog iets anders is onze taak, namelijk: om eer we Christus in al Zijn volle, heerlijke algenoegzaamheid uitbrengen, om eer we opwekken zelfs tot geloof en bekering, eerst de zelfs al bevende en schaamrode mens zijn eigenlijke verdorvenheid, die van binnen woont, dus de kwaal van zijn hart, zijn inwendige naaktheid, bekend te maken. Alsook hem het gans ongenoegzame, dwaze, ja, onheilige van zijn vijgenboombladeren aan te zeggen, en hem die in de Naam van de heilige God van de leden te rukken. Opdat wij eens gans naakte en in zichzelf buiten hoop gebrachte Adamskinderen, die niet meer wisten hoe zich te bedekken, voor God op de borst mochten zien slaan, en horen uitroepen: ‘k Bekend o Heer’ aan U oprecht mijn zonden.’ Dan zal God een boodschap voor u hebben. Een Kerstboodschap van de hemel.”

Ontdekking uit de liefde Gods

De gevallen mens viel God niet toe, maar vluchtte bij Hem vandaan. Vijgenboombladeren werden als bedekkingsmiddelen aangegrepen. De Heere maakte de mens bekend met zijn innerlijke verdorvenheid. Wisse haalt op blz. 38 een theoloog aan die schrijft dat de Heere geen zondaren vindt, maar dat hij zondaren maakt. De mens is van nature blind voor zijn diepe val en wil het ook niet erkennen. Maar de Heere opent de ogen om het te zien. Zo’n zondaar

wordt niet wanhopig. Dat komt omdat het ontdekkende werk vrucht is van de Heere Jezus. Het richtend werk van de Rechter bedoelt niet de dood van de zondaar, maar de verheerlijking van de verlossing door de Heere bereid. De Heere ontdekt wel diep, maar niet verdelgend. Adam stort niet dood neer, zinkt ook niet neer in de hel. Er is zelfs zoetheit in de ontmoeting met God. Al wordt het soms uitgeroepen dat het buiten hoop is, toch is er een de Heere achteraan. Ze zouden liever sterven in de ontdekking dan teruggaan naar het vorige leven. Het is een ontdekking uit de liefde Gods. Maar de Heere treedt de mens nog niet tegen met het woord van ‘vergeving’ op de lippen. De Heere maakt plaats voor genade. De mens wordt bevrijd van zelfverlossingspogingen. Eerst dan openbaart de Heere een weg van verlossing. We lezen op blz. 40 “Wat zou een niet ontdekte, een niet waargemaakte, een niet ontgronde zondaar met Jezus doen?”

Gij...Ik

Door de zonde is de weg ten leven door het werkverbond afgesloten. Maar bij de Heere is nog een andere weg: het genadeverbond. Ondanks zonde en schuld ontvangt de zondaar toch nog het eeuwige leven. Er is geen tegenstelling met het werkverbond. In beide verbonden is de weg ten leven volstreckte gehoorzaamheid. De gevallen mens kan die gehoorzaamheid niet meer opbrengen. Maar nu brengt Christus die gehoorzaamheid in de plaats van Zijn Kerk. Niet alleen de dadelijke gehoorzaamheid, maar ook de lijdelijke gehoorzaamheid, om de gemaakte schuld weg te dragen. Sion wordt door recht verlost. Het is genade dat er verwisseling van volbrengende personen kan plaatsvinden. Wat de gevallen mens niet meer kan, gaat Christus doen. Wat Adam bedierf gaat God weer goedmaken. Adam had een verbond met de satan gesloten. Maar God maakt dat verbond te niet: Ik zal vijandschap zetten tussen de mens en tussen de slang. De Heere zal de band met de satan losmaken. De schone inhoud van het genadeverbond is: Wij moeten weer Gods eigendom worden en Hij het onze.

Onderwerpelijk

Wisse benadrukt op blz. 45 dat de goederen van het genadeverbond ook onderwerpelijk bezeten moeten

worden. Daartoe wordt de gevallen mens door God opgezocht om hem tot een gepast voorwerp voor genade te maken. Het kan niet meer door de mens, maar het moet nu door een belovend en schenkend God gebeuren. Van onze beloften komt niets meer terecht. Maar ‘s Heeren beloften falen niet. Er is hulp besteld bij een sterke Middelaar. Het leven tot in eeuwigheid is Gods volk bereid. Al zullen bergen en heuvelen wijken, God zal eeuwig de God van Zijn volk zijn. De Heere gaat de zaken onderwerpelijk uitwerken in de ziel van Zijn volk. De Heere laat hen zien dat zij van nature in een verbroken werkverbond liggen. Uit hen geen vrucht meer tot in der eeuwigheid. Zij kunnen het nooit meer goedmaken. Zij moeten of wegzinken in de eeuwige dood of de Heere moet hen verlossen. Comrie verhaalt van een professor in de godgeleerdheid die toen God hem bekeerde het uitriep: “O, Heere, er is een weg van verlossing; zelf heb ik dien anderen geleerd; ach, maak dien weg mij nu bekend.” De Heere maakt dat Gods kinderen een walg aan zichzelf zullen hebben. Dat is geen dreiging, maar een belofte. Zo komt er plaats voor de Middelaar.

Ds. A. van Heteren.

ROTTERDAM-WEST

Op 19 november 1926 werd de Chr. Ger. Kerk van Rotterdam-west geïnstitueerd.

De gemeente viert haar 75-jarig bestaan op D.V. zaterdag 8 juni 2002 in het kerkgebouw aan de Coloniastraat 25 te Rotterdam-West, met het volgende programma:

Van 14.00 tot 17.00 uur zal er een reünie plaatsvinden. Van 17.30 tot 18.30 uur wordt er een broodmaaltijd verzorgd.

Van 19.00 tot 20.30 uur zal er een herdenkingsprogramma worden gehouden met een meditatie door Ds. W. van Sorge en bijdragen van de verenigingen.

Voor de broodmaaltijd dient u zich op te geven bij mevrouw M.A. de Heer-Manneke, telefoonnummer 010-4518558, graag voor 25 mei 2002.

Graag willen wij oud-leden en andere belangstellenden voor deze gelegenheid uitnodigen.

HAAMSTEDE CONFERENTIE

De zgn. Haamstede conferentie zal dit jaar D.V. voor het eerst worden gehouden in het conferentieoord "Mennorode" te Elspeet. Het bestuur meent hiermee een goede vervangende locatie te hebben gevonden voor het beleggen van deze conferentie, die gehouden zal worden op 2, 3 en 4 september 2002.

De exacte titels van de referaten zullen later worden meegedeeld. De volgende sprekers hopen op de a.s. conferentie het woord te voeren.

Ds. P. den Butter, Chr. Ger. predikant te Middelharnis;

Ds. K. ten Klooster, Ned. Herv. predikant te Ridderkerk-Slikkerveer;

Ds. H. Polinder, Chr. Ger. predikant te Urk;

Ds. L.W.Ch. Ruijgrok, Ned. Herv. predikant te Monster;

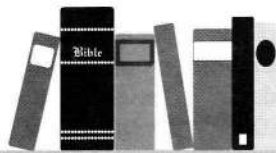
Dr. B.J. Spruyt te Gouda, journalist bij het Reformatorisch Dagblad;

Dhr. L.J. van Valen, publicist te Dordrecht;

Ds. C.G. Vreugdenhil, Ger. Gem. predikant te Groningen;

Ds. P. de Vries, Ned. Herv. predikant te Elspeet.

De conferentie staat open voor predikanten, evangelisten, leraren godsdienst en voor studenten, die zich voorbereiden op het predikantschap. Het is de gewoonte dat degenen, die eerder aan de conferentie hebben deelgenomen een persoonlijke uitnodiging voor deze conferentie krijgen. Wie nog niet eerder een uitnodiging heeft gehad en deze mettertijd wil ontvangen kan dit doorgeven via tel.nummer 0187-483136.

BOEKBESPREKINGEN

Stefan Paas, *Jezus als Heer in een plat land*, 209 blz., euro 16,50, Uitgave Boekencentrum, Zoetermeer.

De ondertitel van dit boek luidt: 'Op zoek naar een Nederlands evangelie'. In het eerste hoofdstuk wordt Nederland getekend als een zendingsland, maar dan in de ogen van een Afrikaan. De auteur trof in 1999 in een boekhandel in de hoofdstad

van Malawi een boekje aan getiteld: 'Te midden van de wilde blanken.' Hierin wordt een speelse, maar tegelijkertijd ook ernstige schets gegeven van de westerse cultuur gezien door een Afrikaanse bril. Dit heeft de auteur geïnspireerd tot het schrijven van het eerste hoofdstuk. We hebben het met belangstelling doorgenomen. Rake typering komen erin voor: de belangrijke rol van de agenda en wettelijke voorschriften die alles nauwkeurig regelen (blz. 12), de afwijkende seksuele moraal met aan de ene kant een grote verdraagzaamheid en aan de andere kant een grote intolerantie (blz. 13), een oude grootmoeder wegdoen in een speciaal daarvoor ontworpen oudemensenhuis, terwijl de hond op de bank zit met de andere leden van het gezin (blz. 14), iets wat in de afrikaanse leefwereld volkomen ondenkbaar is, nadruk op jeugd en gezondheid (blz. 15), abortus en de vraag wat iets oplevert (blz. 16), geen corruptie, wel haast en drukte (blz. 17), voetbal als een vorm van oorlogvoering (blz. 19), prive-zaken waar niet over gesproken wordt: geld en bezit, anders-zijn, godsdienst (blz. 20), in de prive-sfeer mogen eigen regels gevolgd worden, daarbuiten niet (blz. 22), ook godsdienst als prive-zaak die weinig invloed heeft op de rest van het leven of op het leven van anderen buiten hen die godsdienstig zijn (blz. 23), de god Mammon en zijn vrouw Informatie, de tempel die 'Beurs' wordt genoemd, krant en andere media die zeer belangrijk zijn, seks en jeugd (blz. 24).

Vervolgens komt aan de orde hoe in zo'n samenleving mensen met het Evangelie bereikt kunnen worden. In een samenvatting op de blz. 92 en 93 wordt hiervan het volgende gezegd:

1 Het evangelie moet worden gebracht in begrijpelijk Nederlands, met een open oog voor culturele barrières. Wie stamtaal gebruikt sluit mensen al buiten, voordat van enig begrip sprake kan zijn. Maar we moeten ernstig nemen dat bekering voorafgaat aan het verstaan in diepere zin. Communicatief gesproken, moet er uiteraard wel een zeker begrip zijn van het evangelie voordat iemand zich kan bekeren. Wanneer de verkondiging louter wartaal is, zal het effect gering zijn. Maar ten diepste is ook het begrip een vrucht van verkiezing en genade. Anders zou het begrip een werk kunnen worden, waarop men zich kan beroe-

men, een stap van menselijke zijde in de goede richting. Mensen moeten worden overgezet uit hun wereld in de wereld van het evangelie. Dit is wellicht aanstootgevend, maar het is onopgeefbaar. De verkondiging van het evangelie is niet maar een communicatie tussen twee mensen. De beslissende geprekspartner is God.

2 Het evangelie is relevant, in die zin dat het een juiste diagnose geeft van onze situatie (als lid van het menselijk geslacht en als individu) en de enige adequate oplossing daarvoor aandraagt. Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente om deze relevantie ook het kenmerk te laten zijn van de prediking en haar handelen erdoor te laten bepalen. Dat kan alleen door getrouw te prediken en goed te doen, in gehoorzaamheid aan de volle breedte van de Schrift en met een goed inzicht in de mensen aan wie de boodschap is gericht. Daarin is de gemeente afhankelijk van de Heilige Geest, Die wijsheid kan geven en inzicht in het Woord en in de situatie van de hoorder. Het profetische Woord wil profetisch gepredikt en uitgeleefd worden! Het is echter niet de verantwoordelijkheid van de prediker om de ontvanger deze relevantie te laten erkennen en ermee aan het werk te laten gaan in zijn leven. Getrouw verkondigen is de opdracht, niet effectief verkondigen.

3 Het evangelie is niet acceptabel, in die zin dat de diagnose en de oplossing die het aanbiedt, niet aansluiten bij onze natuurlijk geaardheid. Acceptatie van het evangelie doet altijd pijn. Het vraagt om sterven. Elke definitie van evangelisatie die dit veronachtzaamt, schiet schromelijk te kort. Dit neemt niet weg dat in de praktijk de verkondiging in een toebereide aarde kan vallen. We komen dan weer uit bij het eerste punt: God werkt naar zijn welbehagen en door zijn Geest in deze wereld en kan de behoeften van mensen hervormen, zodat zij ontvankelijk worden voor zijn evangelie. Op blz. 146 wordt geschreven over 'vrouw en ambt'. Graag hadden wij hier een duidelijker positiekeuze van de auteur gezien. Terecht lezen we op blz. 154 dat verzoening een dieper en breder begrip is dan liefde. Verzoening heeft alles te maken met schuld. Het offer van Christus toont ons meer dan Gods liefde, het is ook

oordeel over de zonde en verzoening van de schuld. De auteur reikt wezenlijke zaken aan in zijn boek dat veel materiaal bevat om na te denken over de wijze waarop in onze tijd in Nederland het evangelie gebracht kan en moet worden.

Hans Werkman, 'En alles vloekte, maar hij vloekte niet', 48 blz., f. 10,-. Uitgave Bond tegen het vloeken in samenwerking met Buijten & Schipperheijn.

De ondertitel luidt: "Misbruik en gebruik van Gods naam in moderne literatuur." In dit informatieve boekje wordt behandeld hoe moderne schrijvers in hun boeken omgaan met vloeken.

Sommigen vinden vloeken een bewijs van armoede en ontluistering van de taal. Anderen hebben niets tegen het opschrijven van vloeken in hun boeken. Gods Naam wordt vaak als stopwoord gebruikt. Dat is ijdel gebruik van de Naam des Heeren. Ook in de oude literatuur komt het al voor. Het voetbalveld is de plaats waar het meest wordt gevloekt (blz. 20). Vloeken getuigt van taalarmoede. Terecht wordt gesteld dat de Naam des Heeren niet mag gebruikt worden als je bedoelt te zeggen: wel verdraaid! Toe! Bah! Ik ben kwaad! (blz. 22). Dit gebeurt echter heel vaak. Ook komt aan de orde de boekenweek 1997 met als thema 'Mijn God'. Dat zou in de jaren zeventig niet denkbaar zijn geweest. Een

goede zaak dat dit boekje is verschenen. Nederland is het enige land ter wereld met een bond tegen het vloeken. De bond werd in 1917 opgericht met als doel: publieke bestrijding van het misbruik van Gods heilige Naam. Vanaf 1921 hangen er posters op de perrons van de Nederlandse Spoorwegen.

Prof. Herman J. Selderhuis, Morgen doe ik het beter, 116 blz., 9,20 euro, Uitgeverij De Vuurbaak.

De ondertitel luidt: 'Gids voor gewone christenen.' Naast het goede, originele en humoristische dat wij aantreffen in dit boek, zijn er ook zaken die vragen oproepen. Zo wordt er op blz. 44 geschreven over dominees, en zeker niet de minsten, die hun gebed opschrijven en voorlezen, al zijn ze al veertig jaar predikant. Het woordgebruik spreekt ons niet erg aan als we op blz. 51 lezen: "Geloven is feestvies."

tot Uw dienst

Zeg nooit nooit.

Ja, dat zeggen ze in politiek Den Haag. Om daarmee aan te geven dat dingen die nu nog onmogelijk zijn, vroeger of later wél blijken te kunnen.

En zo is het.

Allen die niet geloven in het programma en de inzet van de SGP, houden we voor: zeg nooit nooit. De SGP zegt dat met des te meer kracht, omdat we er van overtuigd zijn dat de uitkomst van al óns doen en laten in Gods hand ligt.

Dat is een hele geruststelling.

Daarom zegt de SGP:
zeg nooit nooit

want je weet maar nooit

...stem 15 mei SGP

**Staatkundig
Gereformeerde
Partij**

Laan van Meerdervoort 165
2517 AZ Den Haag
Telefoon (070) 345 62 26
www.sgp.nl

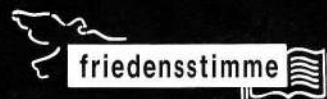
Friedensstimme Zorgt voor

- Bijbels
- christelijke lectuur
- Russische evangelisten en hun gezinnen

**Uw gebed en meeleven zijn
daarbij nodig! Stort uw hart uit
op gironummer 41 32 334**

Meer info? Bel (0182) 53 85 44.

Stichting Friedensstimme, Postbus 15, 2800 AA Gouda

**Woordverkondiging
en bijbelverspreiding
in Russisch taalgebied**

ren, maar ook strijden." Het pijnlijkt heeft mij getroffen dat er niet duidelijk gesteld wordt dat er tweerlei kinderen des verbonds zijn. Op blz. 91vv. wordt massief geschreven over de doop: "God verbindt zijn Naam met die van u, jou, mij en onze kinderen. Dat is niet een kwestie van: het

klikt, maar van: het ligt vast. Zoals Hij is en zoals ik ben, en die twee voor goed verbonden." Verder lezen we op blz. 92: "Ik ben bijzonder, want de God van hemel en aarde, de Vader van Jezus Christus kent mij, heeft mij tot zijn kind geadopteerd. Ik ben bijzonder want ik ken die God van

hemel en aarde, de Vader van Jezus Christus en ik mag weten dat Hij ook mijn Vader is." We willen ook vermelden dat er op blz. 87 staat dat wij als zondig mens tot bekering moeten komen. Graag hadden wij gezien dat hieraan meer aandacht was besteed. De noodzaak van wedergeboorte en bekering had meer nadruk dienen te krijgen. Ook van gedoopte kinderen geldt immers dat zij wederom geboren moeten worden en bekeerd moeten worden.

Hanneke Schoonebeek, **Heimwee naar Huis**, 47 blz., f 9,75, Uitgeverij De Banier – Utrecht.

Het is de tweede gedichtenbundel van de auteur waarin diverse noden en zorgen, vragen en raadsels, die in het leven van Gods kinderen kunnen voorkomen, aan de orde worden gesteld. Een geschikt bundeltje om weg te geven aan een zieke of een jarige.

Zakbijbels met zilveren en gouden slot

Bijbels in Statenvertaling

Een heel bijzonder geschenk voor bijzondere gelegenheden. Aan deze zakbijbels met slot is veel zorg besteed. Formaat 8,6 x 12,4 cm. Met Psalmen, Catechismus en Formulieren.

D32z	in zwartleren band	€ 166,-
D34z	idem, met duimgrepen	€ 180,-
D32az	in antiek-bruine lederen band	€ 197,-
D34az	idem, met duimgrepen	€ 212,-
	Zakbijbels met gouden slot vanaf	€ 396,-

Ook verkrijgbaar in de boekhandel.

Een uitgebreide kleurenfolder wordt u op verzoek toegezonden.

Gereformeerde Bijbelstichting

Postbus 168, 4140 AD Leerdam, (0345) 61 01 55 - Giro 1.355.824 t.n.v. penningm. GBS Leerdam

STICHTING
Bonisa
Z E N D I N G

Project

KERKBOW LISULAND

Een informatie-avond of een dia-lezing over de projecten in China kan voor u verzorgd worden.

Secretariaat:
Bonisa Zending
Grachtweg 20
2161 HN Lisse

Tel. 0252-41 82 69
Fax 0252-42 59 19
E-mail: bonisa@zonnet.nl

CHINA

Kerkbouw in Lisuland

In het berggebied van zuidwest China woont de Lisubevolking. Ze zijn een ethnische minderheid. Hun dorpen liggen op een hoogte tussen de 2300 en 3300 m. Het merendeel van de Lisu is christen. Allen zijn ze arm. Hun leefomstandigheden zijn uiterst sober. Aan kleding en voedsel is voortdurend gebrek. Doordeweeks komen de mensen samen in een dienst rondom Gods Woord. Hun bedehuis is een bouwval. Planken en balken bieden zitplaatsen. Het dak vertoont overal gaten: een kille en vochtige ruimte, waar regen en wind vrij spel hebben. Renovatie of nieuwbouw is dringend gewenst. Daar wil Bonisa met uw steun graag wat aan doen. Allereerst is uw meeleven en gebed nodig. Ook uw financiële steun voor een beter kerkgebouw. In de andere dorpen langs de berghellingen is de situatie al niet veel gunstiger. Overal is grote armoede, de woningen zijn schamel en de bedehuizen vervallen.

Overweeg eens of u de kerkbouw in Lisuland wilt steunen. U kunt, als u dat wilt, uw **Pinksterzendingsgave** overmaken onder vermelding van "Kerkbouw Lisuland".

Stichting
Bonisa Zending Lisse
Rabobank: 33.65.54.613

Postbank 31.555.32